

Mange tilbud på “taletid”, men hvad vi mangler er “lyttetid”

Demokrati *skaber* ikke fællesskab, som Bent Hansen påpeger længere omme i bladet. Demokrati *forudsætter* fællesskab. Måske derfor har vi ringe succes med at eksportere demokrati til lande, hvor fællesskaber er knyttet til slægten, klanen, religionen eller etniciteten.

Demokrati forudsætter et fællesskab som inkluderer dem, man er uenige med. Det er den svære pointe.

Samtidig rummer folkestyre en vision om “det fælles bedste”, som betyder, at selv dem, vi er uenige med, og som vi ikke kan lide, dem er vi nødt til at tage vare på alligevel. Mangler visionen, er der ingen stopklods for ren magtkamp – med korruption og vold til følge.

I et demokrati skal man kunne udtale sig frit og lade andre gøre det samme, for uenighed er ok. Det er heller ikke det, der er problemet i dagens Danmark. Meningerne brydes – i stigende grad ved henvisning til “facts” fra tænketanke og statistiske undersøgelser og sammenligninger af hvad som helst. “Viden”, som fra start er *designet* til at levere krudt til den ene af parterne i den polemiske magtkamp.

Politikere bliver i mediestormen mere og mere *velovervejede* om, *hvad* de skal sige og *hvordan*, og derfor vil mange som Haarder ikke spørges om noget, de ikke på forhånd er forberedt på. Trods mediernes forargelse over Haarders ukontrollerede raserianfald, så ser jeg ikke det som nogen epokegørende afsløring. Jeg synes lige så meget, det fortæller, at mange journalister i bestræbelser på at udøve “kritisk journalistik” helt har mistet evnen til dybdeborende at spørge ind til, hvad personen *i virkeligheden* mener. Det er nemt og omkostningsfrit bare at spørge løs. Men at turde *lytte* og måske bringe sig selv i spil er noget andet. Også for journalister kan det være godt at være *lydhør* – ligesom for alle andre mennesker, som vil tage samtalen alvorligt. Det fælles bedste.

Vi møder overalt mobiltelefonselskabernes reklamer med tilbud om mere og billigere “taleletid”. Det offentlige liv er i det hele taget blevet et spørgsmål om at få “taletid”. X-Factor, talentkonkurrencer og realityshows

udtrykker et grænseløst behov for *taletid*, *syngetid*, *dansetid*, *tudetid* eller bare tid til at blive set.

Men taletid er kun noget værd, hvis der er nogen, der *lytter*.

Forudsætningen for demokrati er fællesskab, og forudsætningen for at det kan flytte noget er, at vi lytter til hinanden. Vi skal afsætte *lyttetid* – så vi kan *høre*, hvad den anden siger – uden samtidigt at forberede et polemisk modangreb. Uden *lyttetid* falder kæden i samtalen af, og vi sidder hver især tilbage i mørket og får ikke andet svar end lyden af vort eget ekko. Eller råber i hovedet på hinanden.

At *lytte* er i politik og offentlig debat blevet “videnskabeliggjort” til *meningsmålinger* og *statistiske analyser*, der “i det store perspektiv”, som Tina Nedergaard formulerede det på Sahl Friskole, forandrer billedet så meget, at det ikke altid er til at forstå for dem, det handler om.

Efter kommunesammenlægningerne er der blevet længere mellem borgerne og politikerne. Det har været formålet: Det gør det lettere at træffe beslutninger og føre dem ud i livet.

Det er der kommuner, der har benyttet sig af i forbindelse med nedlæggelse af små skoler på landet og i små bysamfund. Statistisk vejer små lokalsamfund nemlig vælgermæssigt mindre end før. De er lettere at ignorere, og det er lettere at gennemføre forandringer, som “i det store perspektiv” virker smart og rationelt.

Vi mangler ikke taletid i Danmark. Men vi har brug for meget, meget mere *lyttetid*...

Claudi Clausen
Redaktør